

Пропозиції
до проекту Постанови Верховної Ради України
про встановлення в Україні Міжнародного чоловічого дня
*(реєстр. № 10270 від 20.11.2023 р.)**

Метою проекту, як зазначено в пояснювальній записці, є відзначення досягнення та внеску хлопців та чоловіків, зокрема їхнього внеску в розвиток нації, суспільства, громади, сім'ї, шлюбу та догляд за дітьми.

Положення проекту не суперечать Конституції України, іншим законам та міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Проектом постанови пропонується встановити в Україні Міжнародний чоловічий день, який буде відзначатися щорічно 19 листопада.

Міжнародний день – це день, який, як правило, офіційно встановлений міжнародною організацією з метою привернення уваги до проблеми або події, яка має загальносвітове значення. Більш того, одним із видів спеціальних заходів ООН є встановлення міжнародних пам'ятних дат: календарних днів, тижнів, річниць, декад, які пов'язані з певною важливою подією світового рівня.

Законодавство України не містить чітких визначень понять: «свято», «державне свято», «святковий неробочий день», «міжнародний день», «пам'ятна дата», «професійне свято», залишаючи неврегульованим питання різниці між категоріями свят та інших днів, а також механізм їх запровадження. Розглянувши проект постанови, вважаємо слушним висловити таке.

Пропозиції концептуального характеру.

Ідея відзначення Міжнародного чоловічого дня (далі – МЧД) отримала підтримку з боку організацій ООН, ЮНЕСКО. У низці держав сформована традиція щодо його відзначення. Румунія є першою державою, яка офіційно визнала і святкує МЧД як національний день – День чоловіків (19 листопада)¹.

Метою запровадження МЧД є привернення уваги до гендерної дискримінації та проблем нерівності статі. Ініціатори запровадження такого міжнародного дня роблять акцент на збереженні здоров'я чоловіків, відзначенні їхнього внеску в розвиток нації, держави, суспільства, громади, сім'ї, шлюбу та догляд за дітьми. Незважаючи на те, що МЧД є «гендерно орієнтованим» заходом, оскільки висвітлює проблеми, які вважаються унікальними для чоловіків, ідея запровадження такого міжнародного дня базується на популяризації позитивних взірців (чоловічих моделей поведінки) для наслідування та покращення гендерного балансу. Дотримання цих аспектів вважається необхідним у соціальному контексті, у тому числі сприйняття МЧД суспільством. У зв'язку з цим ініціатори запровадження МЧД сформуливали шість стовпів (цілей) МЧД, а саме:

1. Сприяти позитивним чоловічим моделям для наслідування, включаючи не лише кінозірок і спортсменів, але й звичайних людей із робочого класу, які живуть гідним, чесним життям.

¹ Legea nr. 22/2016 pentru declararea zilei de 8 martie - Ziua femeii și 19 noiembrie - Ziua bărbatului. URL: <https://lege5.ro/Gratuit/he4tknrrgu/legea-nr-22-2016-pentru-declararea-zilei-de-8-martie-ziua-femeii-si-19-noiembrie-ziua-barbatului>

2. Відзначати позитивний внесок чоловіків у суспільстві, громаді, сім'ї, шлюбі, догляді за дітьми, а також догляді за довіллям.
3. Зосередити увагу на здоров'ї та добробуті чоловіків: соціальному, емоційному, фізичному й духовному.
4. Висвітлити дискримінацію чоловіків у сферах соціальних послуг, соціальних настроїв і очікувань, а також законодавства.
5. Поліпшити гендерні відносини та сприяти гендерній рівності.
6. Створити безпечніший, кращий світ, де люди можуть бути в безпеці та рости, щоб повністю розкрити свій потенціал².

Окрім шести стовпів, світові й національні координатори зазвичай пропонують необов'язкову додаткову тему для МЧД: «Краще здоров'я для чоловіків і хлопчиків»³(2020 р.); «Кращі стосунки між чоловіками та жінками»⁴ (2021 р.); «Допомога чоловікам і хлопцям» (2022 р.); «Нуль чоловічих самогубств» (2023 р.) тощо. Останніми роками в МЧД проводяться різноманітні громадські семінари, заходи у школах, круглі столи, транслюються програми по радіо і телебаченню, а також демонструються арт-об'єкти. Популяризацією ідеї МЧД в Україні з 2021 року займається громадська організація «Міжнародний Чоловічий День в Україні». На жаль, інформація про результати діяльності організації щодо реалізації шести стовпів і популяризації МЧД в Україні відсутня, що не дозволяє визначити рівень суспільного сприйняття та розуміння проблеми, увагу до якої має звернути запровадження МЧД.

На нашу думку, обґрунтуванню підлягає і дата щорічного відзначення МЧД, оскільки вона офіційно не визначена міжнародною організацією. Запропонована Джером Тілуксінгтом, який осучаснив ідею запровадження МЧД, дата 19 листопада є днем народження його батька, а також святкуванням того, що в цей день у 1989 році футбольна команда Тринідаду та Тобаго об'єднала країну своїми зусиллями, щоб претендувати на участь у Чемпіонаті світу із футболу.

Ухвалення проекту не несе ризиків.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

² OBJECTIVES OF INTERNATIONAL MEN'S DAY. URL: <https://internationalmensday.com/objectives-of-imd/>

³ International Men's Day 2020: The unsung event which champions men's rights around the world. URL: <https://www.telegraph.co.uk/men/the-filter/international-mens-day-2020-theme-facts-event-champions-rights/>

⁴ When is International Men's Day 2021: Date, history, significance, and celebration. URL: <https://www.indiatoday.in/information/story/when-is-international-men-s-day-2021-date-history-significance-and-celebration-1776882-2021-03-08>